

ÎN C H E I E R E

10 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Ion Druță, Iuliana Oprea

soluționând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină Varvara, Barcari Chiril în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Pleșca Grigore, Slănină Varvara, Barcari Chirii, Iovu Andre, Iovu Zinaida și Mardari Tamara împotriva Primăriei și Consiliului s. Recea, raionul Strășeni privind repunerea în termenul de prescripție extinctivă și anularea deciziei nr. 04/10 din 19 august 2013, anularea pct. 5 a decizie nr. 05/11 din 24 octombrie 2014, anularea deciziei nr. 05/27 din 14 decembrie 2010, obligarea de a descuia lăcata, de a deschide porțile cimitirului vechi din intravilanul satului, de a nu împiedica dreptul de a înmormânta, obligarea administrației locale de a închide cimitirul nou „Deal la Cruce” și de a lua act de a cerceta, selecta terenul propus de bătrânii satului și comunitatea religioasă creștin-ortodoxă Recea, pentru a proiecta și a începe un nou cimitir, a declara nul proiectul de execuție pentru proiectarea cimitirului s. Recea, raionul Strășeni și certificatul de urbanism nr. 4 din 11 aprilie 2011 pentru proiectarea cimitirului din extravilanul s. Recea, raionul Strășeni,

împotriva împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, prin care s-a respins cererea de apel declarată de Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină varvara, Barcari Chiril și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Strășeni din 01 februarie 2016,

C O N S T A T Ă :

La 05 decembrie 2014 Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Pleșca Grigore, Slănină Varvara, Barcari Chirii, Pleșca Grigore (Profir), Iovu Andrei, Iovu Zinaida, Mardari Tamara s-au adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei și Consiliului s. Recea, raionul Strășeni privind repunerea în termenul de

prescripție extinctivă și anularea deciziei nr. 04/10 din 19 august 2013, anularea pct. 5 a decizie nr. 05/11 din 24 octombrie 2014, anularea deciziei nr. 05/27 din 14 decembrie 2010, obligarea de a descuia lăcata, de a deschide porțile cimitirului vechi din intravilanul satului, de a nu împiedica dreptul de a înmormânta, obligarea administrației locale de a închide cimitirul nou „Deal la Cruce” și de a lua act de cerceta, selecta terenul propus de bătrânii satului și comunitatea religioasă creștin-ortodoxă Recea, pentru a proiecta și a începe un nou cimitir, a declara nul proiectul de execuție pentru proiectarea cimitirului s. Recea, raionul Strășeni și certificatul de urbanism nr. 4 din 11 aprilie 2011 pentru proiectarea cimitirului din extravilanul s. Recea, raionul Strășeni.

În motivarea acțiunii, reclamantii Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Pleșca Grigore, Slănină Varvara, Barcari Chirii, Pleșca Grigore (Profir), Iovu Andrei, Iovu Zinaida, Mardari Tamara au indicat că, la 26 noiembrie 2014 cu nr. 9956 în Judecătoria Strășeni, cetățenii de religie creștin-ortodoxă, parohia „Sfântul Dumitru” din s. Recea, r-nul Strășeni, au depus o cerere de chemare în judecată privind anularea deciziilor nr. 04/10 din 19 august 2013, nr. 05/11 din 24 octombrie 2014 și a deciziei nr. 05/27 din 14 decembrie 2010 emise de Consiliul s. Recea, r-nul Strășeni.

Menționează că, prin încheierea Judecătoriei Strășeni din 27 noiembrie 2014 s-a dispus restituirea și s-a remis cetățenilor de religie creștin-ortodoxă parohia „Sfântul Dumitru” a s. Recea, r-nul Strășeni încheierea în cauză și cererea de chemare în judecată cu toate documentele anexate.

Specifică reclamantii că, au lichidat încălcările indicate prin încheierea sus indicată, și repetat s-au adresat în judecată cu aceiași acțiune împotriva aceluiași pârât Primăria și Consiliul s. Recea, r-nul Strășeni, cu aceleași temeuri, fiind anexată spre a considera prezenta cerere de chemare în judecată ca fiind depusă la data de 26 noiembrie 2014 inițial, pentru a se păstra termenul de prescripție extinctivă motivat.

Menționează reclamantii că, în fapt, la data de 08 aprilie 2014 în Primăria s. Recea, r-nul Strășeni au înregistrat cererea cu nr. 26, prin care au solicitat închiderea cimitirului din extravilanul satului Recea, a redeschide cimitirul vechi și a permite de a se înmormânta decedații lângă rudele sale.

Ulterior, în luna iunie-iulie 2014, Primăria satului Recea a convocat adunarea generală a cetățenilor din satul Recea, unde au fost puse în discuție alte întrebări și nu a fost pusă în discuție cererea reclamantilor. Iar la data de 04 august 2014, reclamantii și încă 62 de cetățeni ai s. Recea, r-nul Strășeni au înregistrat în Primărie o cerere cu nr. 54, prin care au solicitat examinarea cerințelor solicitate în cererea cu nr. 54 din 04 august 2014. Astfel, prin scrisoarea cu nr. 103 din data de 10 septembrie 2014, Primăria s. Recea a satisfăcut parțial cerințele, însă nu cele esențiale solicitate în cererea cu nr. 54 din 04 august 2014.

Susțin reclamanții că, Drăguțan Pavel la 10 septembrie 2014 a primit copia deciziei nr. 04/10 din 19 august 2013 emisă de către Consiliul sătesc Recea, prin care a fost dispusă ziua de 27 august 2013, ca zi de deschidere a cimitirului nou și zi de conservare a cimitirului vechi. Ne fiind de acord cu decizia indicată, la data de 29 septembrie 2014 reclamanții și încă 75 de cetățeni au înregistrat o cerere către Primăria s. Recea cu nr. 86, prin care au solicitat primarului Vlădicescu Olga:

- de a convoca în regim de urgență ședința extraordinară a Consiliului local Recea și a pune în discuție examinarea cerințelor solicitate în cerere prealabilă a enoriașilor cetățeni al s. Recea;

- anularea deciziei Consiliului s. Recea cu nr. 04/10 din 19 august 2013 integral și a adopta o nouă decizie prin care să se dispună închiderea cimitirului nou cartierul „Deal la Cruce” a s. Recea, r-nul Strășeni, pentru totdeauna din motivul neîndeplinirii cerințelor prevăzute la art. 23 lit. a) a Legii privind protecția mediului și folosirea rațională a resurselor naturale, a indicațiilor pentru a începe construcția cimitirului lipsește avizul pozitiv al expertizei Inspectoratului Ecologic de Stat și avizul pozitiv al expertizei după finisarea construcției de dare în exploatare a cimitirului nou, conform legii construcțiilor urbanistice;

- a descuia lacătul, a deschide poarta cimitirului vechi din intravilanul s. Recea, a nu împiedica intrarea în cimitir liber pentru a înmormânta pe fiecare lângă rudele sale și pe acei noi veniți în sat până și după darea în exploatare al unui nou cimitir;

- a lua act de a cerceta și selecta terenul propus de bătrânii satului, de comunitatea religioasă creștin-ortodoxă Recea, situat mai jos de biserică, 40 m de la drumul central, intersecție cu drumul secundar în jos, unde a locuit Seva și Maria Buruiană pentru a proiecta și începe construcția unui nou cimitir solicitat cu darea acestuia în exploatare, pentru a fi mai comod, pentru toți locuitorii satului Recea de a face prohodul în biserică și a prohodi mortul după regulile bisericești și tradițional, totodată a economisi sursele financiare la funerarii.

Reiterează reclamanții că, la 29 septembrie 2014, Consiliul s. Recea a emis decizia nr. 05/11 din 24 octombrie 2014 pct. 5 prin care a refuzat solicitarea de a închide cimitirul nou a satului și a construi alt cimitir situat în altă parte a satului. Drăguțan Pavel și grupul de cetățeni, dat fiind faptul că, Consiliul s. Recea nu a dat răspuns satisfăcător la toate cerințele consideră că, nu a soluționat cererea integral, iar secretara Consiliului s. Recea, Drăguțan Mariana, nu a transmis consilierilor copia cererii cu anexele, a citit parțial din cerințele cerute, fugitiv, neclar, pentru ca consilierii să creadă că, cererea este neîntemeiată și nefondata. Totodată, președintele ședinței Consiliului s. Recea, Cheptene Vasile, a încălcat dreptul la vot, abuziv a depășit atribuțiile prevăzute la competențele consiliilor locale prevăzute de Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală art. 14 lit. z/1).

Indică reclamantii că, primarul s. Recea, Vlădicescu Olga a dat informații false despre etapa de amenajare a cimitirului nou și starea cimitirului vechi, în temeiul căreia consilierii au adoptat decizia nr. 04/10 din 19 august 2013 privind deschiderea cimitirului nou și conservarea cimitirului vechi cu care enoriașii nu sunt de acord, dat fiind faptul că, Primăria s. Recea a închis porțile cimitirului vechi, a pus un lanț cu lacăt încuiat, care împiedică și nu permit înmormântarea nimănui și a celor care au locuri rezervate gratuite pe termen nelimitat, nu a luat în considerație opinia cetățenilor din sat, comunitatea religioasă de religie creștin-ortodoxă din s. Recea, prevăzută în Hotărârea de Guvernului nr. 1072 din 28 decembrie 2006 despre aprobarea regulamentului cu privire la cimitire, prin care este stipulat modul înființării, închiderii, lichidării și administrării cimitirelor, precum și modul rezervării locurilor pentru înmormântarea și reînvmormântarea decedaților, executării lucrărilor în cimitire.

Argumentează reclamantii că, prin cererea nr. 26 din 08 aprilie 2014 și nr. 54 din 04 august 2014 către Primăria s. Recea, au solicitat de a li se prezenta documentația pentru proiectare, construcție și darea în exploatare a cimitirului nou și despre deciziile consiliului sătesc, la care Primăria Recea a creat impedimente, a tergiversat examinarea până la expirarea termenului de prescripție extinctivă în temeiul Legii cu privire la petiționare și nu a eliberat înscrisurile solicitate.

Opinează că, deciziile sunt ca fiind lovite de nulitate, deoarece la data de 14 decembrie 2010 Consiliul s. Recea a adoptat decizia nr. 25/7 cu privire la proiectarea și construcția noului cimitir din regiunea „Deal la Cruce” prin care a decis de a permite primarului Iovu Igor de a începe lucrările de proiectare și construcție a noului cimitir regiunea „Deal la Cruce”. Iar pentru înființarea noului cimitir în satul Recea, potrivit hotărârii de Guvern nr. 1072 din 22 octombrie 1998 despre aprobarea regulamentului cu privire la cimitire în regulament la comportamentul I Dispoziții generale alin. (1) și (2) din care rezultă că: 1. în Republica Moldova cimitirele se află în subordinea administrației publice locale. Învmormântările și reînvmormântările se efectueze numai în baza prezentului Regulament; 2) înființarea, extinderea și administrarea cimitirelor se realizează prin deciziile primăriilor municipale și comitetele executive raionale, conform actelor legislative și normative în vigoare și prezentului Regulament.

Totodată, lotul de pământ pentru cimitire de învmormântare tradițională se repartizează în conformitate cu planurile urbanistice generale, aprobate conform Normelor și regulamentelor de construcție, reieșind din calculul 0,24 ha pentru 1 000 locuitori.

Pentru câteva localități apropiate, din componența unei primării și cu numărul de locuitori mai puțin de 1 000 poate fi repartizat un lot de pământ comun.

Specifică reclamantii că, decizia pentru înființarea cimitirului din s. Recea, urma a fi adoptată de către comitetului executiv raional Strășeni, însă nu de către

Consiliul s. Recea, astfel decizia nr. 05/27 din 14 decembrie 2010 a Consiliului sătesc Recea cu privire la proiectarea și construcția noului cimitir din s. Recea este lovită de nulitate.

Relatează reclamantii că, pentru perioada anului 2010-2011, ex-primarul s. Recea, Iovu Igor în prezent consilier local, a efectuat documente pentru proiectare cimitirului nou. Însă, în luna august 2013, Primăria Recea, nelegitim a început și a construit și a îngrădit locul proiectat din extravilanul s. Recea pentru cimitirul nou cartierul „Deal la Cruce”.

Astfel, Primăria s. Recea pentru începerea construcției noului cimitir în mod obligatoriu nu a îndeplinit indicațiile din proiectul de execuție, conform actului nr. 037941 a Inspectoratului Ecologic de Stat fila 7 și a încheierii nr. 19/157 a Inspectoratului Ecologic de Stat Strășeni fila 9-10 și Avizul sanitar nr. 26 fila 6, până în prezent nu au obținut un aviz pozitiv stipulat la fila 10.

Concluzionează reclamantii că, efectuarea lucrărilor de construcție a cimitirului se admit numai în baza avizului pozitiv al expertizei ecologice de stat și a unui aviz pozitiv de expertizare a obiectului construit de dare în exploatare a cimitirului nou aflat în litigiu. Prin urmare proiectul de execuție pentru proiectarea cimitirului din s. Recea, r-nul Strășeni efectuate pe perioada 2010-2011 sunt lovite de nulitate. Consiliul sătesc Recea la data de 19 august 2013 a adoptat decizia nr. 04/10 prin care a fost stabilită ziua de 27 septembrie 2013 ca zi de deschidere a cimitirului nou și zi de conservare a cimitirului vechi.

Specifică reclamantii că, administrația Primăriei s. Recea a închis porțile cimitirului vechi, a legat cu un lanț porțile și a interzis de a se mai înmormânta, fapt ce a stârnit o mare nemulțumire și îngrijorare a cetățenilor - enoriașilor din s. Recea, motivând faptul că, Primăria și Consiliul sătesc din satul Recea nu au avut dreptul prin decizii să închidă cimitirul vechi, astfel Primăria și Consiliul sătesc Recea la adoptarea deciziei nr. 04/10 din 19 august 2013 și-a depășit atribuțiile funcționale, încălcând prevederile din hotărârea Guvernului nr. 1072 din 22 octombrie 1998 stipulate în Regulamentul cu privire la cimitire ce prevede că, regulamentul apără dreptul fiecărui cetățean a RM la înmormântare după obiceiurile poporului său și la păstrarea mormântului.

Invocă reclamantii că, cimitirul vechi situat în intravilanul s. Recea este un cimitir familial, unde se înmormântează fiecare numai în acel loc la neamul lui, așa s-a împărțit și s-a stabilit în trecut pe atunci de bătrânii consilieri de la biserica Sf. Dumitru s. Recea, r-nul Strășeni. Cimitirele după datele creștine-ortodoxe nu se închid, rămân funcționale. În prezent nu este nici un document înscris de la instituția medicină preventivă, instanța ecologică de stat, în rezultatul cercetării la fața locului în cimitirul vechi în vederea extinderii cimitirului vechi, care nu au lăsat nici un verdict în vederea împiedicării, închiderii cimitirului vechi integral sau parțial, au lăsat porțile deschise la cimitirul vechi după lege pentru a se

înmormânta în continuare pe fiecare la neamul lor, la dorința lor, după obiceiurile poporului, care au loc la neamul lor, lângă soți, copiii, părinți, bunei, și alte rude.

Indică reclamantii că, din ziua deschiderii cimitirului, data de 27 septembrie 2013 și până în prezent, animalele carnivore sapă și fac vizuini. Drept dovadă, Jurnal TV a filmat, unde se vede clar vizuina săpată în mormânt și dezastrul format în cimitir.

Mai mult decât atât, în satul Recea numai drumul central are o lungime de 4 km, de la Fabrica de Vin din valea satului și până la cimitirul nou construit cu pricina este greu de mers pe jos pentru toate vârstele, drumul este deteriorat, iar primăria nu acordă nici un ajutor, nu dispune de un transport pentru a transporta sicriul la cimitirul din „Deal la Cruce” și oamenii prezenți la funerarii. Totodată, pe viitor pot apărea consecințe grave, care pot duce la litigii în instanța de judecată, dat fiind faptul că, nimeni nu este asigurat că, din cauza calamităților naturale, ploilor torențiale, în momentul când se va săpa groapa se vor surpa malurile și se vor curma vieți omenești, chiar și când se sloboade sicriul în groapă, să cadă cineva dintre cei vii.

Specifică reclamantii că, potrivit deciziei nr. 01/13 din 07 februarie 2011 emisă de Consiliul sătesc Recea, terenul comasat indicat în planul cadastral alocat pentru construcția cimitirului nou se consideră drept proprietate a primăriei Recea. În proiectul de execuție a cimitirului se vede că, primăria urma să mai construiască casă, teren betonat rezervat pentru gunoi, teren pentru aprovizionarea rezervorului cu apă din contul primăriei.

Consideră că, primăria satului Recea nelegitim a început construcția și deschiderea cimitirului dat fiind faptul că, nu s-a ținut cont și nu s-a condus de indicațiile instituțiilor de stat abilitate, nu au avut și nici nu au până în prezent pentru a începe construcția cimitirului avizul pozitiv al expertizei. Inspectoratului Ecologic de Stat al Ministerului Mediului, cum este stipulat în pct. 3 a încheierii date de Inspekția Ecologică Strășeni nr. 19/157 din 06 mai 2011 după care mai lipsește în continuare pentru finisarea construcției cimitirului nou actul expertizei Inspectoratului Ecologic de Stat de dare în exploatare a obiectului prevăzut în proiectul numit și a legii construcțiilor.

Argumentează reclamantii că, Primăria și Consiliul sătesc Recea, la selectarea terenului pentru construcția cimitirului nou nu au ținut cont de propunerile bătrânilor, consilierilor din consiliul bisericesc și de acordul comunității religioase a s. Recea, r-nul Strășeni.

La data de 17 aprilie 2015, reclamantul Drăguțan Pavel a depus o cerere suplimentară prin care au solicitat instanței:

- admiterea cerințelor cerute în cererea inițială de chemare în judecată înregistrată cu nr. 10351 din 08 decembrie 2014 și cererea motivată suplimentar spre examinare în fond integral spre a emite în numele legii o hotărâre

judecătorească întemeiată și legală;

- declararea nulității proiectului de execuție pentru proiectarea cimitirului s. Recea, r-nul Strășeni și certificatului de urbanism nr. 4 din 11 aprilie 2011 pentru proiectarea cimitirului din extravilanul s. Recea, r-nul Strășeni, beneficiar Primăria s. Recea, r-nul Strășeni.

În motivarea cererii suplimentare, reclamantul Drăguțan Pavel a indicat că, potrivit proiectul de execuție pentru proiectarea cimitirului s. Recea, r-nul Strășeni, beneficiar „Primăria s. Recea”, de către Consiliul s. Recea a fost emisă decizia cu nr. 05/27 din 14 decembrie 2010 prin ce s-a indicat că, Consiliul s. Recea s-a călăuzit de prevederile art. 14 alin. (2) lit. o) din Legea nr. 436 cu privire la administrația publică locală, de unde reiese că, nu este clar expres că, Consiliul sătesc Recea a decis, ori că au aprobat în condițiile legii, planurile urbanistice ale localităților din competența unității administrativ teritoriale precum și planurile de amenajare a teritoriului, ori că, au permis ex-primarului Iovu Igor să înceapă lucrările de proiectare și de construcție a cimitirului nou din extravilanul localității s. Recea, regiunea „Deal la Cruce”, după cum este stipulat la art. 14 alin. (2) lit. o) din Legea nr. 436 cu privire la administrația publică locală.

Specifică reclamantul că, decizia nr. 05/27 a Consiliului sătesc Recea din 14 decembrie 2010 nu este redactată corect, ori că este redactată intenționat în așa fel de a induce în eroare, făcând să se creadă că este corect așa cum este scris articolul indicat în decizie, după care prin acest fapt decizia cu nr. 05/27 din 14 decembrie 2010 este lovită de nulitate absolută.

Relevă reclamantul că, din proiectul de execuție pentru proiectarea cimitirului s. Recea, r- nul Strășeni, beneficiar „Primăria s. Recea”, potrivit Legii nr.163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție stipulat la art. 2, este anexat certificat de urbanism pentru proiectare, înregistrat cu nr. 4 la 11 aprilie 2011 ca urmare a cererii adresate de Primăria s. Recea, înregistrată cu nr. 03 la 07 martie 2011, destinația „cimitir” cu valabilitatea de 12 luni de la data emiterii, acest certificat de urbanism indicat după 12 luni de la data emiterii a expirat termenul de valabilitate și nu a fost prelungită valabilitatea certificat indicat.

Menționează reclamantul că, la elaborarea certificatului de urbanism pentru proiectarea cimitirului înregistrat cu nr. 4 la 11 aprilie 2011 potrivit art. 4 alin. (1) și (2) din Legea nr.163 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nu este vizat de INCP „Urban proiect” pentru toate satele, totodată, nu este aprobat în baza documentației în condițiile legii a planului general urbanistic al s. Recea, r-nul Recea din componența Unității administrativ-teritorial, respectiv prin decizia Consiliului sătesc Recea, ori prin decizia Consiliului raional Strășeni după cazul dat, la fel potrivit art. 14 alin. (1) și (2) lit. o) din Legea nr. 436 cu privire la administrația publică locală, în proiectul de execuție pentru proiectarea cimitirului

în memoriu explicativ la elaborarea certificatului de urbanism pentru proiectare potrivit art. 4 alin. (2) al Legii cu nr.163 din 09 iulie 2010, lipsește avizele de racordare la rețelele edilitare cu privire la sistemul de alimentare cu apă, canalizare, energie termică, gaze naturale, energie electrică, comunicațiile electronice, alte utilități după caz necesare măcar cu apă și energie electrică, deoarece în certificatul de urbanism pentru proiectare la pct. 4 regimul urbanistic-arhitectural destinația cimitir, planul urbanistic de detaliu de coordonat cu INCP „Urban-proiect” pentru toate satele și arhitectul-șef al raionului, deoarece în memoriul explicativ se vede planul de proiectare a unor construcții amplasate pe terenul aferent a cimitirului aflat în litigiu, și anume se vede planul pentru construcția unei case într-un singur nivel, care nu sunt construite până în prezent, dar prin decizia nr. 04/10 din 19 august 2013 a Consiliului s. Recea, cimitirul din regiunea „Deal la Cruce” din extravilanul s. Recea, r-nul Strășeni este declarată ziua de 27 septembrie 2013 de deschidere a cimitirului nou și zi de conservare a cimitirului vechi.

Argumentează reclamantul că, certificatul de urbanism pentru proiectarea cimitirului a fost elaborat la 11 aprilie 2011 cu încălcarea prevederilor stipulate în Legea cu nr. 163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrării de construcție în Legea cu nr. 436 privind administrația publică locală, în hotărârea Guvernului nr. 1072 din 22 octombrie 1998 despre aprobarea regulamentului cu privire la cimitire este lovit de nulitate absolută. Pentru începerea construcției cimitirului nou din extravilanul s. Recea, Primăria s. Recea nu are o cerere înregistrată pentru a i se elibera o autorizație de construire, lipsește copia cererii și autorizația de construire și avizul pozitiv al expertizei Inspecției Ecologice de Stat de a începe construcția cimitirului și a casei cu un nivel, proiectat pe terenul aferent al cimitirului, în care să arate termenul de începere, terminare și dare în exploatare a lucrărilor de construcție a cimitirului, potrivit art. (2) din Legea nr. 163 privind autorizarea executării lucrărilor de construire.

Consideră reclamantul că, faptele invocate mai sus sunt circumstanțe esențiale privind emiterea unei hotărâri judecătorești întemeiată și legală, a declara integral nulă documentația din proiectul de execuție și a certificatului de urbanism pentru proiectarea cimitirului înregistrat cu nr. 4 din 11 aprilie 2011 a s. Recea, r-nul Strășeni, beneficiar Primăria s. Recea.

Susține reclamantul că, potrivit deciziei nr. 04/10 din 19 august 2013 emisă de Consiliul sătesc Recea, după data de 27 septembrie 2013 declarată zi de deschidere a cimitirului nou din extravilanul s. Recea, r-nul Strășeni totodată și zi de conservare a cimitirului vechi din intravilanul s. Recea, în luna mai 2014 în cimitirul vechi s-a înmormântat după toate regulile bisericești o rudă a Consilierului sătesc Recea, Slănină Afanasie fără a avea acordul administrației publice locale.

Relatează reclamantul că, la data de 07 aprilie 2015, Consiliul sătesc Recea a examinat cererile a trei cetățeni și a emis o decizie prin care a permis înmormântarea în viitor a acestor persoane și anume: Barbăroșie Tudor Mihai, Donică Ion Constantin și Anghel Grigore, în rest nu au mai fost permise înmormântarea altor persoane în cimitirul vechi.

Prin hotărârea Judecătorei Strășeni din 01 februarie 2016 cererea de chemare în judecată depusă de Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Pleșca Grigore, Slănină Varvara, Barcari Chirii, Iovu Andre, Iovu Zinaida și Mardari Tamara împotriva Primăriei și Consiliului s. Recea, raionul Strășeni a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond s-a bazat pe cercetarea completă, a tuturor probelor prezente și a constatat că, cerințele invocate în acțiune nu se încadrează în prevederile legii.

La 26 februarie 2016, în cadrul termenului legal de atac instituit de art. 362 alin. (1) CPC, Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină Varvara și Barcari Chirii au contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea apelului declarat apelanții au reiterat cele invocate prin cererea de chemare în judecată și cererea de chemare în judecată suplimentară depusă de Draguțan Pavel, suplimentar au indicat că, după reluarea examinării pricinii în fond pentru cercetarea probelor materiale, și anume cu privire de a examina reproducerea audio-video a informației intitulată „Scandal la poarta cimitirului - youtube din 30 iulie 2014, înregistrat de Moldova NEW 24/24” reprodus de televiziunea „Jurnal TV” - Moldova, anexat la dosar, vol. I, printre f.d. 42-43, discul nefiind numerotat ca filă în dosar, cert sunt dovedite faptele potrivit declarațiilor, interviuri date în fața reporterului de la televiziunea „Jurnal TV” de către reclamantii Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Pleșca Grigore, Mardari Tamara, Barcari Chirii și Slănina Afanasie, ex-consilier al consiliului sătesc Recea, pe perioada anilor 2011-2014 din partea intimaților, interviuri ce au fost filmate audio-video la fața locului în cimitirul nou situat în extravilanul localității s.Recea, r-nul Strășeni aflat în litigiu.

Opinează că, instanța urmează să cerceteze probele materiale și să rețină că, în cimitirul nou se văd pe morminte râpele formate de ploaie, puhoai, nisipul este luat de ape, spulberat de vânturi, mormântul este la nivel cu pământul unde se vede doar crucea. La fel, se observă urmele animalelor carnivore unde au săpat la un mormânt și se vede vizuina de vulpe săpată adânc chiar în mormânt, faptul dat este o denigrare, niște moravuri sociale moralicește față de oamenii și rudele decedatului înmormântat la odihna de veci într-o groapă, care de sus și până jos este numai nisip.

Specifică că, reprezentantul Consiliului s. Recea prin referință (vol.II, f.d. 62-66) potrivit art. 118 CPC nici într-un fel nu a dovedit cu probe în ședință de

judecată cu privire la toate motivele invocate de reclamantii Draguțan Pavel, Magari Nadejda ,Pleșca Grigore, Slănină Varvara, Barcari Chirii, Pleșca Grigore, Iovu Andrei, Iovu Zinaida și Mardari Tamara în cererea de chemare în judecată cu nr. 10351 din 08 decembrie 2014 (vol. I, f.d. 33-42) și cererea motivată suplimentar cu nr. 3958 din 17 aprilie 2015 (vol. I, f.d. 222-225) pe care instanța de judecată urmează să le constate și să le aprecieze critic.

Susțin apelanții că, în procesul-verbal al ședinței de judecată din 03 decembrie 2015 s-a indicat că, în ședință de judecată primarul Belescu Elena al satului Recea în referința sa (vol. II, f.d. 98-99) a declarat și a concretizat că, despre înființarea și construcția cimitirului nou cu populația din sat nu s-a coordonat și nu s-a mediatizat suficient în vederea cu problemele cimitirului. Cimitirul local fiind închis prin decizia din 14 decembrie 2010 a Consiliului sătesc, dar nu a fost adusă pentru a o prezenta. Iar primarul Belescu Elena în ședință de judecată a prezentat instanței de judecată o referință neclară sau aceasta nu este altceva decât niște copii xeroxate, extrase din proiectul de execuție pentru proiectarea cimitirului nou, care de fapt este o minciună făcută de Belescu Elena (vol. II, f.d. 23-39). Astfel, referința acesteia este lipsită de temei și nejustificată, ducând astfel, instanța de judecată în eroare susținând că, nu dorește să fie închis cimitirul vechi.

Indică apelanții că, și reprezentantul Cheptene Grigore, consilier al consiliului sătesc Recea, în ședință de judecată a declarat că, nu este interzisă înmormântarea în cimitirul vechi, deoarece după luarea deciziei cu nr. 04/10 din 19 august 2013 a Consiliului sătesc Recea s-au mai îngropat niște oameni mai bătrâni, or Cheptene Grigore a menționat și că, de la data de 27 septembrie 2013 până în prezent nu s-au înmormântat nici un om mai bătrân.

Consideră că, instanța de fond, la adoptarea hotărârii din 01 februarie 2016, nu a constatat ca probă că, prin decizia nr. 04/10 din 19 august 2013 a Consiliului Sătesc Recea, Strășeni (vol. II, f.d.77) este în vigoare, nu este anulată integral ori parțial din care rezultă că, Primăria se conformează, execută, nu a permis și nu a permite de a înmormânta în cimitirul vechi categoric de la data de 27 septembrie 2013 a deciziei și până în prezent pe nici un decedat. Astfel, instanța de fond în aceasta parte a aplicat eronat legea.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2016 s-a dispus ridicarea de la examinare în ordine de apel și s-a remis Judecătorei Strășeni, pricina civilă pentru pronunțarea unei hotărâri suplimentare.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătorei Strășeni din 25 iulie 2016 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Pleșca Grigore, Slănină Varvara, Barcari Chirii, Iovu Andre, Iovu Zinaida și Mardari Tamara către Primăria și Consiliul s. Recea, raionul Strășeni privind repunerea în termenul de prescripție extinctivă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, s-a respins

apelul declarant de Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină Varvara, Barcari Chiril și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Strășeni din 01 februarie 2016.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că, motivele invocate de apelanți nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului și corect a ajuns la concluzia de a admite pretenția de repunere în termenul de prescripție extinctivă a acțiunii și respingerea acesteia.

Astfel, instanța de apel a reținut că, reclamanții, prin cererea de chemare în judecată nu au indicat care anume drepturi le sunt vătămate prin actele administrative contestate.

De asemenea, instanța de apel a respins argumentele apelanților precum că, cimitirul nou, nu este adaptat pentru înmormântarea răposaților pe motiv că, solul nu este potrivit și că, nu este cale de acces pe un drum accesibil, fiind înnămolit pe timp de ploaie, ori alte calamități sezoniere, deoarece aceste comodități necesită a fi create inclusiv cu aportul APL, care urmează să acționeze în acest sens într-un îmbunătățirea căilor de acces la cimitir.

La fel, instanța de apel a relevat că, noul cimitir a fost proiectat la solicitarea cetățenilor satului Recea, motivul fiind că, vechiul cimitir nu dispune de spațiu pentru înmormântări, fapt confirmat prin declarațiile martorilor Boțea Ion preot-paroh al satul Recea, Vlădicescu Olga și Racu Vladimir (f.d. 104-110), care au declarat că, cimitirul vechi din satul Recea are 86 de ani de la înființare și nu dispune de locuri pentru înmormântarea cetățenilor.

Or, în conformitate cu decizia nr. 04/10 din 19 august 2013 „Cu privire la etapa de amenajare a cimitirului nou”, cimitirul nou „Deal la Cruce” a fost dat în exploatare la data de 27 septembrie 2013.

Instanța de apel a respins și argumentele cu privire la lotul de teren eliberat pentru construcția cimitirului nou, deoarece potrivit actelor administrative, și anume, a avizului sanitar nr. 26 din 04 mai 2011 privind repartizarea lotului de pământ pentru construcția cimitirului, eliberat de către Centrul de medicină Preventivă raional Strășeni, actul nr. 037941 din 06 mai 2011, emis de către Inspectoratul Ecologic de Stat, certificatul de urbanism nr. 4 din 11 aprilie 2011, încheierea nr. 19/157 din 06 mai 2011 privind acordarea terenului pentru amplasarea și proiectarea obiectului eliberată de către Inspekția Ecologică Strășeni, terenul respectiv corespunde tuturor cerințelor și normelor în vigoare.

În consecință, dat fiind faptul că, pretenția principală a fost respinsă, instanța de apel a considerat necesar de a respinge și pretențiile subsecvente a acesteia.

Instanța de apel a constatat că, nu a fost prezentată nici o probă în confirmarea faptului că, cimitirul vechi din localitatea Recea a fost închis cu agățarea lacătului la poarta de intrare, fiind interzisă înmormântarea răposaților, or, dimpotrivă atât reclamanții, cât și reprezentanții pârâților au confirmat, inclusiv, potrivit proceselor-verbale ale ședințelor de judecată din instanța de fond faptul că, după

deschiderea cimitirului nou, în cimitirul vechi au fost înmormântate persoane decedate, însă în lipsa preotului - paroh din localitate.

Prin urmare, instant de apel a remarcat faptul că, apelanților nu le-a fost limitat dreptul de a petrece ceremoniile de înmormântare și în cimitirul vechi, însă cu condiția respectării prevederilor Regulamentului cu privire la cimitire, or prin conținutul deciziilor contestate astfel impedimente nu le-au fost create reclamanților.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină Varvara, Barcari Chiril, prin care solicită admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016 și a hotărârii Judecătoriai Strășeni din 01 februarie 2016 ca fiind neîntemeiată, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral.

În motivarea cererii de recurs a motivat că, instant de apel a aplicat greșit normele de drept material și normele de drept procedural, a interpretat în mod eronat legea, nu a constata circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Instanța de recurs constată că, decizia instanței de apel din data de 14 decembrie 2016 a fost expediată recurenților la 08 februarie 2017 (f.d. 96, vol. III). Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, prin prisma art. 425 CPC, consideră recursul depus la data de 07 martie 2017 în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

La 31 martie 2017, în adresa intimatului a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină Varvara, Barcari Chiril, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 03 mai 2017 Primăria s. Recea, r-nul Strășeni a depus referință la recursul declarat de Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină Varvara, Barcari Chiril, solicitând respingerea acestuia ca fiind neîntemeiat.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare invocate în cererea de recurs, completul atestă că, recurentul indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele au apreciat înscrisurile probatoare și au constatat circumstanțele cauzei.

Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

În speță, completul menționează că, recursul în cauză conține obiecțiile de fapt și de drept, care deja au fost obiect de studiere și verificare de către instanțele ierarhic inferioare, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de articolului 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că, argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, așa cum formal invocă recurentul și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, completul constată că, argumentele invocate de recurenți nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acestea nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Potrivit prevederilor art. 432 alin. (1) CPC RM, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) CPC stabilește că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) CPC constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că, aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC RM cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, pe când în recursul declarat de către Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină Varvara, Barcari Chiril, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină Varvara, Barcari Chiril, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE:

Recursul declarat de către Draguțan Pavel, Magari Nadejda, Slănină Varvara, Barcari Chiril, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Ion Druță

Iuliana Oprea